

Granskning av miljöarbete

Sjöbo Elnät AB

Projektledare: Carl-Gustaf Folkesson

Innehållsförteckning

1.	Inledning	2
1.1.	Bakgrund	2
1.2.	Revisionsfråga	2
1.3.	Revisionskriterier	2
1.4.	Kontrollmål	2
1.5.	Avgränsning och metod	2
2.	lakttagelser och bedömningar	3
2.1.	System och rutiner för miljöarbetet finns och tillämpas	3
2.1.1.	lakttagelser	3
2.1.2.	Bedömning	5
2.2.	Riskanalyser genomförs kopplat till miljöaspekter och åtgärder vidtas vid behov	5
2.2.1.	lakttagelser	5
2.2.2.	Bedömning	5
2.3.	Bolaget bidrar till att minska effektbehovet och energiomsättningen	6
2.3.1.	lakttagelser	6
2.3.2.	Bedömning	6
2.3.3.	Uppföljning av bolagets miljöarbete sker till styrelsen som vid behov fattar beslut om åtgärder	6
2.3.4.	lakttagelser	6
2.3.5.	Bedömning	7
3.	Revisionell bedömning	8
3.1.	Bedömningar mot kontrollmål	8
4.	Rekommendationer	9

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Sjöbo Elnät AB är ett helägt kommunalt nätbolag som ansvarar för distribution av el inom större delen av Sjöbo kommun, ca 7 900 kunder. Bolaget har 16 anställda och omsätter ca 62 miljoner kronor årligen. Den energi som transporteras i bolagets nät uppgår årligen till knappt 134 GWh. Ledningsnätets totala ledningslängd uppgår till 1 234 km varav nedgrävd kabel utgör 81 procent av sträckningen och resterande 19 procent är luftledning.

Av Sjöbo Elnät AB:s ägardirektiv framgår följande vad gäller bolagets miljöarbete: *”Bolaget ska vara ett föredöme i miljöfrågor och bidra till hållbar utveckling för att möta klimatutvecklingen. Bolaget ska svara för och satsa på en miljömässig god eldistribution och därigenom bidra till utvecklingen mot ett hållbarhet samhälle. Verksamheten ska medverka till att reducera effektbehovet och energiomsättningen i Sjöbo kommun. Vid investeringar och utveckling av system ska energisåla och miljövänliga tekniker och material användas.”*

Lekmannarevisorerna i Sjöbo kommun har utifrån sin väsentlighets- och riskanalys bedömt det som angeläget att granska Sjöbo Elnät AB:s miljöarbete.

1.2. Revisionsfråga

Säkerställer styrelsen för Sjöbo Elnät AB att bolaget bedriver ett ändamålsenligt miljöarbete?

1.3. Revisionskriterier

Styrdokument inom miljöområdet

1.4. Kontrollmål

Följande kontrollmål bildar underlag för bedömning av revisionsfrågan:

- System och rutiner för miljöarbetet finns och tillämpas
- Riskanalyser genomförs kopplat till miljöaspekter och åtgärder vidtas vid behov
- Bolaget bidrar till att minska effektbehovet och energiomsättningen
- Uppföljning av bolagets miljöarbete sker till styrelsen som vid behov fattar beslut om åtgärder

1.5. Avgränsning och metod

Granskningen avser Sjöbo Elnät AB:s miljöarbete. Granskningen avser revisionsåret 2019. Granskningen har genomförts med hjälp av intervjuer med kommunstyrelsens ordförande, ordförande för bolaget samt VD. Vidare har vi tagit del av för bolaget relevanta miljödokument.

Granskningsrapporten har varit föremål för sakgranskning.

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1. System och rutiner för miljöarbetet finns och tillämpas

2.1.1. Iakttagelser

Inledningsvis kan noteras att det i ägardirektivet (se avsnitt 1.1) anges de yttre förutsättningarna för bolagets miljöarbete. I bolagets affärsplan har sedan innehållet i ägardirektivet konkretiserats enligt följande: *”Sjöbo Elnät AB har en sammanställning av miljöpåverkande verksamheter, restprodukter (stolpar, lampor, oljor, metaller etc) och dess hantering, kemikalier och dess hantering mm. Utgående från sammanställningen skall de eventuella korrigeringar som bedöms nödvändigt genomföras för att uppfylla miljöpolicyen. Vid val av material vid inköp ska alltid miljöpåverkan belysas och produkter ska väljas där man ser minsta möjliga negativa påverkan av vår miljö.”*

Ordförande och VD beskriver att bolaget är i färd med att ta fram en ny renodlad miljöpolicy för bolaget med utgångspunkt från vad som anges i ägardirektivet. Denna policy hade vid granskningstillfället ännu inte varit föremål för beslut i styrelsen. VD beskriver att nuvarande miljöpolicy är en del av arbetsmiljöpolicyen. Bakgrunden till detta är av rent praktiska skäl eftersom arbetsmiljö- och miljöfrågorna är nära besläktade enligt VD. Dock har arbetsmiljöverket informerat om att bolaget behöver renodla dokumentet till att avse endast arbetsmiljöfrågor.

I den kommande miljöpolicyen anges följande: *”Denna policy riktar sig till företagets medarbetare och syftet är att beskriva företagets miljöarbete utifrån vilka områden i arbetet som är viktiga med exempelvis vem som har ansvar för vad, vilka mål som finns för företagets miljöarbete och vilken strukturmiljöarbetet har.”*

Vidare anges i miljöpolicyen att miljömål ska fastställas årligen och att dessa mål ska mätas och redovisas regelbundet som ett underlag i förbättringsarbetet. Avseende medarbetarnas kompetens anges att personalen ska vara miljökunnig och ha en kontinuerligt pågående kompetensutveckling, som är relevant utifrån hur företagets verksamhet påverkar miljön.

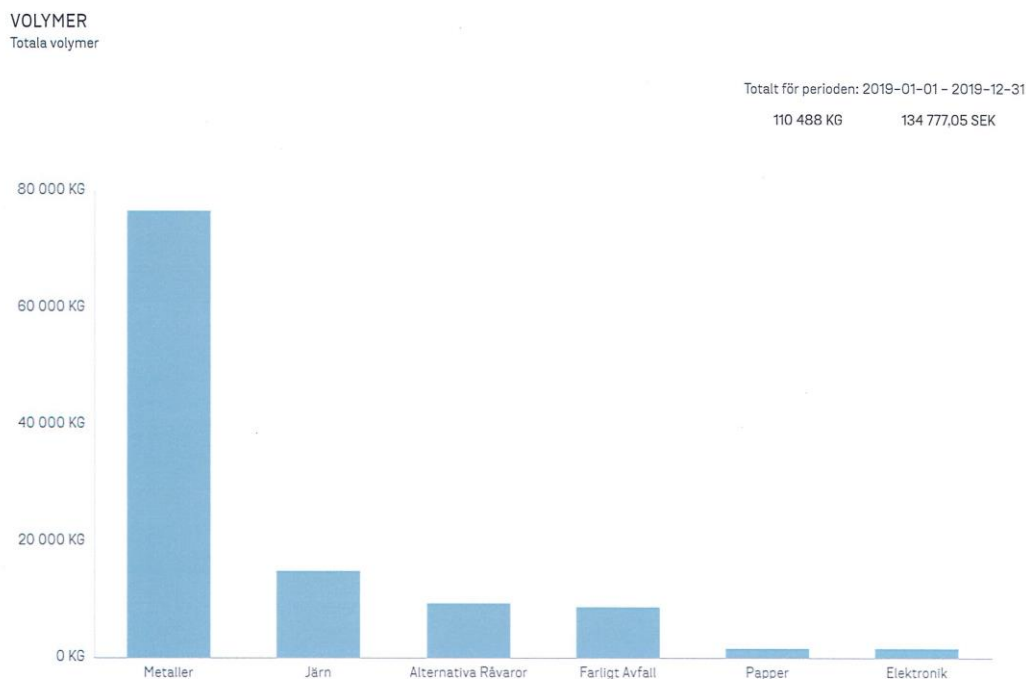
I miljöpolicyen pekas styrelsen och ledningen ut som ytterst ansvariga för att arbetet bedrivs enligt fastställda riktlinjer.

Bolaget har även tagit fram en miljöredovisning där de miljömål som formulerats i miljöpolicyen följs upp. De aktuella miljömålen är följande: löpande miljöarbete, kompetens, resursanvändning samt klimatpåverkan.

Bolaget har ett samarbete med STENA-recycling för att ta hand om de fraktioner som bolagets verksamhet alstrar. För att underlätta arbetet har bolaget tillgång till ”Handbok för källsortering” för att säkerställa att alla fraktioner sorteras i rätt kärl.

I diagram 1 nedan illustreras omfattningen på de volymer som bolaget hanterar:

Diagram 1 – Insamlade avfallsvolymer uppdelat på olika fraktioner år 2019

Källa: STENA-Recycling

Av diagrammet framgår att bolaget lämnade totalt ca 110 ton till återvinning under år 2019 där den största fraktionen var metaller knappt 80 ton).

En aspekt som ordförande och VD tar upp gällande miljöarbetet är vikten av att bolaget ställer tydliga miljökrav på de företag som bolaget köper tjänster eller varor från. Ett exempel är att bolaget ingår i ett upphandlingssamarbete som drivs av Landskrona Energi. I de avtal som tecknas med materialgrossister ställs olika krav som leverantörerna har att följa – sk uppförandekod. I denna uppförandekod anges följande beträffande miljöfrågor:

"Leverantörer ska bedriva sin verksamhet med hänsyn till miljön och följa lokal och nationell miljölagstiftning. Genom att ha rutiner för att identifiera, mäta och följa upp sin miljöpåverkan ska leverantören arbeta med att ständigt förbättra sin miljöprestanda och minimera resursförbrukning och utsläpp. Leverantören ska sträva mot ett livscykelperspektiv avseende miljöpåverkan från produkter och tjänster, och ska ställa miljökrav på underleverantörer".

VD framför att detta är ett bra sätt att som kund ställa miljömässiga villkor i samband med upphandling av olika underleverantörer.

2.1.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt.

Vi anser att ägardirektivet utgör en tydlig signal från ägaren till bolaget att miljöfrågorna är prioriterade vilket även konkretiseras i bolagets affärsplan. Utifrån de dokument som vi har tagit del av kopplat till den ännu inte fastställda miljöpolicyen för bolaget, kan vi konstatera att detta dokument kommer att bidra till en ökad tydlighet vad gäller bolagets miljöarbete.

Vi bedömer att ambitionen med att ta fram tydliga miljömål som sedan följs upp och redovisas för styrelsen kommer att kunna bidra till att utveckla bolagets miljöarbete och tydliggöra resultaten av detta arbete för styrelsen och ägaren.

2.2. Riskanalyser genomförs kopplat till miljöaspekter och åtgärder vidtas vid behov

2.2.1. Iakttagelser

VD beskriver att man kommer att skapa ett årshjul för miljöarbetet vilket kommer att bidra till en ökad framförhållning och en tydlighet kring vad som ska göras och när det ska göras kopplat till miljöarbetet.

När det gäller hur bolaget hanterar miljöaspekter/risker nämner ordförande och VD följande exempel som illustration:

- I samband med utbyte av elstolpar så ersätts de gamla trästolparna som var impregnerade med kreosot ut mot stolpar gjorda av kompositmaterial vilket bedöms vara relativt bättre ur miljösynpunkt.
- Fordonsparken är till största delen dieseldriven och kommer att på prov drivas på sk EKOPAR-diesel (tallolja) med inriktning att i framtiden helt gå över till denna typen av bränsleprodukt. Bolaget har prövat laddhybrider men de har hittills visat sig inte ha tillräcklig batterikapacitet när det gäller montörsfordon. Idag har företaget två personbilar som är laddhybrider som används av tjänstepersoner.
- Den elkabel som används idag innehåller inte längre olja vilket var vanligt förr och har en kärna av aluminium istället för koppar.
- Transformatorer behöver rengöras med viss regelbundenhet. Detta sker numera med hjälp av kolsyreis vilket har fördelen att städningen kan ske under pågående drift och är dessutom mer miljövänlig.

Avslutningsvis uppger VD att det i nuläget inte finns något efterfrågetryck från konsumenterna på bolaget i miljöfrågan. Från konsumenternas sida är det främst kvalitet i leveransen som står i centrum enligt VD.

2.2.2. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som uppfyllt.

Av vår granskning framgår att bolaget hanterar risker kopplat till miljöområdet och detta resulterar i olika åtgärder för att ersätta exempelvis material mot alternativ som bedöms innebära en mindre miljöpåverkan.

Vi noterar det faktum att konsumenterna, i nuläget, inte ställer miljökrav på bolaget i någon högre utsträckning.

2.3. Bolaget bidrar till att minska effektbehovet och energiomsättningen

2.3.1. Iakttagelser

En viktig uppgift för bolaget enligt ordföranden är den rådgivande funktion som bolaget har gentemot näringsliv och medborgare vilket framgår av ägardirektivet - "*Verksamheten ska medverka till att reducera effektbehovet och energiomsättningen i Sjöbo kommun*". Inte minst utvecklingen av solceller har inneburit ett ökat antal kontakter mellan bolaget och näringsliv och privatpersoner.

VD bekräftar att det skett en stor ökning av antalet kontakter med bolaget vad gäller rådgivning kring solceller. Uppskattningsvis handlar det om ca 10 – 15 samtal i månaden från personer som önskar få råd om solcellsinstallationer. I nuläget finns ca 80 – 90 stycken så kallade "micropoducenter" av solel i kommunen.

När det gäller uppsättning av laddstolpar för elfordon får bolaget enligt lag inte längre göra detta vilket ordföranden och VD anser vara beklagligt.

Kommunstyrelsens ordförande framhåller avslutningsvis att bolaget sköter sin rådgivande roll och funktion mot företag och medborgare på ett föredömligt vis baserat på den återkoppling som han fått från näringsliv och medborgare.

2.3.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt.

Utifrån de uppgifter som vi tagit del av bedömer vi att bolaget med sin rådgivning till näringsliv och privatpersoner bidrar på ett konkret sätt till att minska effektbehovet och energiomsättningen.

Vi instämmer i att bolagets rådgivande funktion är viktig. Bolaget har en neutral roll i förhållande till de marknadsaktörer som finns, vilket innebär att bolaget utgör ett objektivt stöd till privatpersoner och näringsliv.

2.3.3. Uppföljning av bolagets miljöarbete sker till styrelsen som vid behov fattar beslut om åtgärder

2.3.4. Iakttagelser

Både ordförande och VD för bolaget uppger att det finns en etablerad miljökultur inom bolaget med ett tydligt intresse av att ständigt förbättra miljöarbetet och minska det miljömässiga avtrycket som bolaget genererar. Ordförande uppger att styrelsen inte har behövt driva på i detta arbete utan det har varit de anställda inom bolaget som utgjort motorn i arbetet. VD ger ett exempel i form av hanteringen av restmaterial som uppstår i samband med ex linjearbeten som idag tas tillvara och källsorteras. I övrigt framför VD att miljöfrågan tyvärr inte är en fråga som står högt i kurs inom elnätsbranschen.

Ordförande uppger att, förutom något enstaka fall som upphandling av entreprenadtjänster, så har inte styrelsen följt upp bolagets miljöarbete eller särskilt begärt information om bolagets miljöarbete. Mot den bakgrunden har det inte heller funnits anledning att i styrelsen fatta beslut om åtgärder kopplat till miljöfrågor.

Ordförande uppger att han känner sig nöjd med hur bolaget arbetar med miljöfrågor i dagsläget men att det kan finnas anledning att framöver ta upp tex miljöredovisningar vid styrelsens sammanträden för att på så sätt öka medvetenheten om miljöfrågan inom hela styrelsen.

Kommunstyrelsens ordförande beskriver att ägaren har med miljöfrågan i de möten som hålls med bolaget inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Exempel på specifika frågor som varit uppe för diskussion mellan ägaren och bolaget är bla laddstoplar och solcellsanläggningar.

Kommunstyrelsens ordförande uppger avslutningsvis att hans uppfattning är att det sker ett medvetet miljöarbete inom hela kommunkoncernen, men det kanske inte alltid dokumenteras på det sätt som det borde göras.

2.3.5. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet inte är uppfyllt.

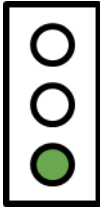
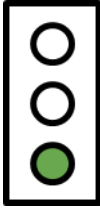
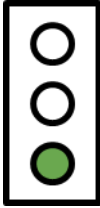
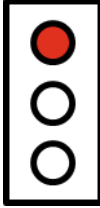
Vår granskning visar att det inte sker någon redovisning av miljöarbetet till bolagets styrelse eller att styrelsen fattat beslut om åtgärder kopplat till miljöarbetet.

Vi noterar att det pågår ett utvecklingsarbete inom bolaget som ger möjlighet för bolagets styrelse att framöver kunna ta aktiv del av bolagets miljöredovisning mm.

3. Revisionell bedömning

Efter genomförd revision och genomgång av samtliga kontrollmål gör vi den sammanfattande bedömningen att styrelsen för Sjöbo Elnät AB till övervägande del säkerställer att bolaget bedriver ett ändamålsenligt miljöarbete.

3.1. Bedömningar mot kontrollmål

Kontrollmål	Kommentar	Bedömning
System och rutiner för miljöarbetet finns och tillämpas	Granskningen visar att det utifrån ägardirektiv och affärsplan skapats rutiner för miljöarbetet vilket kommer att utvecklas vidare i miljöpolicy samt miljöredovisningen.	
Risکانalyser genomförs kopplat till miljöaspekter och åtgärder vidtas vid behov	Bolaget vidtar åtgärder utifrån en riskbedömning för att ersätta material mot alternativ som bedöms innebära en mindre miljöpåverkan.	
Bolaget bidrar till att minska effektbehovet och energiomsättningen	Granskningen visar att bolaget bidrar genom sin rådgivningsverksamhet till att reducera effektbehovet och energiomsättningen.	
Uppföljning av bolagets miljöarbete sker till styrelsen som vid behov fattar beslut om åtgärder	Granskningen visar att det inte sker någon regelrätt redovisning av miljöarbetet till styrelsen.	

4. Rekommendationer

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi följande:

- Att styrelsen för Sjöbo Elnät AB fattar beslut om att styrelsen regelbundet ska följa upp bolagets miljöarbete samt, vid behov, fattar beslut om åtgärder. Vi föreslår att denna fråga beaktas i samband med att bolaget tar fram sitt årshjul för miljöarbetet.
- Att kommunstyrelsen (i egenskap av ägare) prövar frågan om att införa gemensamma miljömål och miljönyckeltal för både nämnder och bolag. Detta bedömer vi skulle kunna underlätta för kommunstyrelsen att, inom ramen för sin uppsiktsplikt, skapa underlag för jämförelser och beslut om eventuella åtgärder.

2020-03-04

Lena Salomon

Uppdragsledare

Carl-Gustaf Folkesson

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Sjöbo kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2019-11-11. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.